

+ **МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**
Одеський національний медичний університет
Кафедра хірургічної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

виробничої практики (сестринської) з хірургічної стоматології

Рівень вищої освіти: другій (магістерський)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Гулюк А.Г.

завуч кафедри, к.мед.н., ас.Ташян А.Е.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хірургічної стоматології

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Анатолій ГУЛЮК

Погоджено із гарантом ОПШ

Анатолій Гулюк

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

Протокол № ___ від 2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

_____ Володимир Крикляс

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань	Денна форма навчання
Кредитів: 2	22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова дисципліна
Годин:60	Спеціальність 221«Стоматологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський) Виробнича практика	Рік підготовки 2-4
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (38год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (22 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю –іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти практичних навичок, одержаних при вивченні основних клінічних та теоретичних дисциплін та їх подальшого поглиблення й удосконалення під час роботи в лікувально-профілактичних закладах, а також ознайомлення з роботою медичного персоналу всіх ланок в умовах майбутньої діяльності на базах лікувально-профілактичних закладів.

Завдання:

1 Удосконалення вмінь та навичок в роботі медичних працівників всіх ланок в медичних закладах стоматологічного профілю.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальні (ЗК)

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК6. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.
- ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності (СК)

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

СК18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен:

- **Знати:** Правила заповнення медичної документації, знати санітарно-гігієнічні вимоги до структури та облаштування відділень хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії;
- особливості застосування принципів асептики та антисептики в клініці хірургічної стоматології;

Вміти:

- застосовувати основні принципи, асептики, антисептики, знеболювання;
- вирізняти особливості застосування принципів асептики та антисептики в клініці хірургічної стоматології;
- набути та удосконалити професійні навички медичної сестри стоматологічної клініки.
- виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5).
- вести медичну документацію.

- правильно організувати роботу чистої та гнійної перев'язочних;
- підготувати перев'язувальний матеріал та операційну білизну, хірургічний інструментарій;
- засвоїти методи обробки рук хірурга та операційного поля;
- накладати асептичні пов'язки;
- пояснити особливості догляду за хворими після оперативних втручань на голові та шиї і в ротовій порожнині;
- організувати підготовку пацієнта до планового та невідкладного хірургічного втручань;
- організувати догляд за хворим після оперативного втручання.
- діагностувати невідкладні стани (перелік 3).
- визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (перелік 3).
- планувати та проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Тема 1. Введення в хірургічну стоматологію. Робота середнього медичного персоналу в умовах хірургічного відділення.

Історія розвитку хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії в Україні. Гігієнічні норми у хірургічному відділенні. Приміщення хірургічного відділення: основні та допоміжні.

Тема 2. Хірургічна операція в стоматології, підготовка хворих до операцій.

Поняття про хірургічну операцію. Передопераційний період його складові: догляд за шкірою хворого, гоління волосся, санація ротової порожнини, гігієна білизни та одягу пацієнтів. Харчування хворих. Медичні маніпуляції.

Тема 3. Асептика. Організація роботи в операційній. Стерилізація перев'язочного матеріалу та операційної білизни. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.

Види прибирання операційної. Шляхи поширення інфекції та способи профілактики. Способи виготовлення серветок, тампонів, кульок, та їх укладка в бікс. Принципи обробки рук хірурга. Особливості обробки операційного поля в ділянці голови та шиї, в ротовій порожнині. Засоби, що застосовують для обробки операційного поля в щелепно-лицевій хірургії.

Тема 4. Організація роботи у чистій перев'язочній. Особливості десмургії у щелепно-лицевій хірургії, перев'язочний матеріал. Пов'язки на голову, шию.

Інструментальне забезпечення перев'язочної. Види маніпуляцій, що проводять у чистій перев'язочній. Види перев'язочного матеріалу, його призначення. Особливості накладання пов'язок на обличчі та шиї.

Тема 5. Догляд за хворими оперованими на голові та шиї і органах ротової порожнини.

Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Догляд за хворими після планових оперативних втручань в ділянці голови та шиї. Догляд за ротовою порожниною. Харчування хворих у щелепно-лицевому стаціонарі.

Тема 6. Антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.

Види антисептиків, показання до їх застосування. Дренування гнійних ран. Види дренажів. Принципи застосування антибіотиків. Особливості накладання пов'язок у хворих із гнійними ранами. Утилізація перев'язочного матеріалу забрудненого гнійним ексудатом.

Тема 7. Організація роботи в стерилізаційній. Будова і робота автоклава. Підготовка стерильного столу. Контроль стерилізації інструментарію, перев'язувального матеріалу та операційної білизни.

Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих засобів. Контроль передстерилізаційної обробки інструментарію. Методи стерилізації різних видів інструментів. Класифікація шовного матеріалу. Способи стерилізації шовного матеріалу.

4. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ

Тема	Усього	Практ. заняття	СРС
Профіль «Хірургічна стоматологія: основні обов'язки та професійні дії медсестри»			
1. Введення в хірургічну стоматологію. Робота середнього медичного персоналу в умовах хірургічного відділення.	10	6	4
2. Хірургічна операція в стоматології, підготовка хворих до операцій.	8	6	2
3. Асептика. Організація роботи в операційній. Стерилізація перев'язочного матеріалу та операційної білизни.	10	6	4
4. Догляд за хворими після операції на голові та в порожнині рота. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді.	8	4	4
5. Організація роботи у чистій перев'язочній.	10	6	4
6 Антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.	8	6	2
7. Організація роботи в стерилізаційній.	6	4	2
Всього	60	38	22

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ\СЕМІНАРСЬКИХ\ПРАКТИЧНИХ\ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1.Теми лекційних занять

Лекції не передбачені

5.2.Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.3.Теми практичних занять

№	Теми	Кількість годин
Профіль «Хірургічна стоматологія: основні обов'язки та професійні дії медсестри»		
1.	Організація роботи стоматологічного відділення хірургічного профілю.	2

	Структура стоматологічного відділення хірургічного профілю. Вимоги до стоматологічного кабінету. Оснащення стоматологічного кабінету.	
2	Стоматологічна установка, її складові частини. Основні професійні обов'язки медичної сестри стоматологічного відділення. Основні деонтологічні засади професійної діяльності медичного працівника. Принципи фахової субординації в системі лікар-медична сестра-молодший медичний персонал. Поняття про ятрогенні захворювання	2
3	Стоматологічний інструментарій. Правила асептики та антисептики в стоматології. Стоматологічний інструментарій для огляду хворого: види, призначення. Етапи обробки стоматологічного інструментарію: дезінфекція, передстерилізаційна обробка, стерилізація– види, речовини, методика проведення. «Специфічні» інструменти хірурга-стоматолога: щипці та елеватори для видалення зубів і коренів, розширювачі, молотки, ретрактори тощо.	4
4.	Правила техніки безпеки у роботі стоматологічного відділення Основні правила техніки безпеки, охорони праці, протипожежної та електробезпеки. Техніка безпеки при роботі із стоматологічним устаткуванням.	4
5	Медична документація стоматологічного прийому. Зубні формули. Основна медична документація стоматологічного прийому. Медична картка стоматологічного хворого як офіційний юридичний документ: її розділи, правила оформлення. Зубні формули: анатомічна, клінічна, міжнародна (за ВООЗ). Схематичне позначення стоматологічних захворювань. Виписування рецептів. Прописи лікарських речовин, які використовуються у хірургічній стоматології. Оформлення направлень у допоміжні кабінети	2
6	Організація роботи в стерилізаційній. Будова і робота автоклава. Підготовка стерильного столу. Контроль стерилізації інструментарію, перев'язувального матеріалу та операційної білизни. Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування м'яких та дезінфікуючих засобів. Контроль передстерилізаційної обробки інструментарію. Методи стерилізації різних видів інструментів. Класифікація шовного матеріалу. Способи стерилізації шовного матеріалу.	4
7	Хірургічна операція в стоматології, підготовка хворих до операцій. Поняття про хірургічну операцію. Передопераційний період його складові: догляд за шкірою хворого, гоління волосся, санація ротової порожнини, гігієна білизни та одягу пацієнтів. Харчування хворих. Медичні маніпуляції.	2
8	Асептика. Організація роботи в операційній. Стерилізація перев'язочного матеріалу та операційної білизни. Шляхи поширення інфекції та способи профілактики. Способи виготовлення серветок, тампонів, кульок, та їх укладка в бікс. Принципи обробки рук хірурга. Особливості обробки операційного поля в ділянці голови та шиї, в ротовій порожнині. Засоби, що застосовують для обробки операційного поля в щелепно-лицевій хірургії.	2
9	Догляд за хворими після операції на голові та в порожнині рота. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Догляд за хворими після планових оперативних втручань в ділянці голови та шиї. Догляд за ротовою порожниною. Харчування хворих у щелепно-лицевому стаціонарі.	2
10	Організація роботи у чистій перев'язочній. Особливості десмургії у щелепно-лицевій хірургії, перев'язочний матеріал. Пов'язки на голову, шию. Інструментальне забезпечення перев'язочної. Види маніпуляцій, що проводять у чистій перев'язочній. Види перев'язочного матеріалу, його призначення. Особливості накладання пов'язок на обличчя та шиї	2
11	Догляд за хворими з гнійною патологією. Види антисептиків, показання до їх застосування. Дренування гнійних ран. Види дренажів.	2

	Принципи застосування антибіотиків. Особливості накладання пов'язок у хворих із гнійними ранами. Утилізація перев'язочного матеріалу забрудненого гнійним ексудатом.	
1 2	Десмургія. Типові пов'язки на голову та щелепи (верхня та нижня).	2
1 3	Парентеральне введення медичних препаратів: підшкірно (ПК), внутрішньом'язово та внутрішньовенно.	2
1 4	Особливості рентгенографії зубів та щелеп на прикладах. CAD/CAM системи	2
1 5	Допомога лікареві у прийомі хворих: -Перевірка наявності та термінів збереження медикаментів у ампулах та флаконах -Перевірка наявності інструментарію для прийому хворих -Приготування перев'язочного матеріалу (серветки, тампони) -Асистування при амбулаторних оперативних втручаннях -Підготовка хворого у кріслі та амбулаторної картки до прийому лікаря	2
1 6	Клініка основних невідкладних станів у хірургічній стоматології: втрата свідомості, анафілактичний шок, набряк Квінке, колапс, підвищення артеріального тиску, гіпертонічна криза, кровотеча. Алгоритм надання невідкладної допомоги при невідкладних станах: лікарські препарати, дозування, способи введення.	2
1 7	Етика та деонтологія: -Бесіда з хворими -Участь у проведенні сестринських зборів та конференцій -Санітарно-просвітня робота	2
	Всього	38

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ теми	Назва теми	Кількість годин
Профіль «Хірургічна стоматологія: основні обов'язки та професійні дії медсестри»		
1.	Підготовка до практичного заняття 1-3. Організація хірургічного стоматологічного відділення. Стоматологічна установка. Стоматологічний інструментарій	6
2.	Підготовка до практичного заняття 4-6. Стерилізація матеріалу і інструментарію.	6
3.	Підготовка до практичного заняття 7-10. Організація роботи операційної та перев'язочної.	5
4.	Підготовка до практичного заняття 11-16. Десмургія. Парентеральне введення медпрепаратів. Основні невідкладні стани.	5

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичні заняття: бесіда, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5,

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, оформлення звітних документів і щоденника практики.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційний залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування,
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
 2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, впевнено демонструє практичні навички висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, демонструє практичні навички з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, демонструє практичні навички з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не демонструє практичні навички

Здобувач допускається до дифзаліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Демонстрація володіння практичними навичками.	3
Відповідь на теоретичні запитання.	2

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно

опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма практики
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11 Перелік вмінь та практичних навичок для підсумкового контролю

1. Перелічити обов'язки медичної сестри стоматологічного відділення. Продемонструвати знання основ медичної етики та деонтології в стоматології.
2. Підготувати робоче місце лікаря-стоматолога для прийому хворих.
3. Записати зубну формулу (анатомічну, клінічну, міжнародну (за ВООЗ)).
4. Виписати рецепт.
5. Продемонструвати знання правил оформлення медичної документації (заповнення журналів профілактичного огляду, заповнення статистичних талонів, заповнення картки диспансерного спостереження).
6. Підготувати інструментарій для обстеження стоматологічного хворого.
7. Перелічити обов'язкову медичну документацію хірургічного відділення поліклініки та щелепно-лицевого стаціонару.
8. Пояснити правила дезінфекції та стерилізації використаного інструментарію в залежності від його виду та призначення.
9. Провести обробку стоматологічного обладнання відповідним дезінфікуючим розчином.
10. Провести передстерилізаційну підготовку стоматологічного інструментарію.
11. Проконтролювати якість передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення (азопірамова та фенолфталеїнова проби).
12. Продемонструвати обробку робочої поверхні стоматологічного столика лікаря, стоматологічних крісел, стоматологічних установок і обладнання.
13. Приготувати дезінфікуючі розчини та продемонструвати особливості обробки медичного обладнання операційної.
14. Приготувати дезінфікуючі розчини та підготувати до утилізації використаний одноразовий інструментарій та перев'язувальний матеріал.
15. Провести дезінфекцію та стерилізацію використаного хірургічного інструментарію.
16. Продемонструвати підготовку перев'язувального матеріалу та його укладку для стерилізації.
17. Підготувати та продемонструвати способи застосування антисептичних розчинів у хворих із гнійними ранами.
18. Провести дезінфекцію стоматологічного інструментарію.
19. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію.
20. Провести дезінфекцію стоматологічних наконечників.
21. Продемонструвати обробку рук хірурга.
22. Продемонструвати підготовку стерильного столу.
23. Продемонструвати дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску у пацієнтів.

.12. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Касевич Н.М. Основи медсестринства в модулях: навч. посібник III видання, Київ. : ВСВ «Медицина», 2015. 480 с.
2. Лісовий В.М. та інш. Основи медсестринства: підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2015. 912 с.